

**КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Літта МАКСІМОВА
28 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Лікувальна фізкультура»

ВБ 1.4 за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність 012 Дошкільна освіта

2025/2026 навчальний рік

Укладачі Марія Нікітіна, викладач психолого – педагогічних дисциплін та методик навчання, викладач II кваліфікаційної категорії Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського;

Анастасія Слободніченко, викладач психолого – педагогічних дисциплін та методик навчання, викладач II кваліфікаційної категорії Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського;

Ксенія Діденко, викладач психолого – педагогічних дисциплін та методик навчання Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського

СХВАЛЕНО

Протокол засідання циклової комісії

психолого-педагогічних

дисциплін та методик навчання

Олександрійського педагогічного

Фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського

26.08. 2025 № 1

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма освітнього компонента «Лікувальна фізкультура» є нормативним документом, що визначає зміст навчальної дисципліни, компетентності та результати навчання, які вона формує.

Робочу програму з освітнього компонента «Лікувальна фізкультура» укладено на основі навчальної програми освітнього компонента «Художня праця», затвердженої рішенням педагогічної ради від 28.08.2025 (протокол № 13) та на підставі Закону України «Про фахову передвищу освіту», Закон України «Про освіту», Стандарту фахової передвищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта\Педагогіка освітньо-професійного ступеня «фахового молодшого бакалавра», навчального плану Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О.Сухомлинського спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Курс «Лікувальна фізкультура» побудований з урахуванням тенденцій сучасного розвитку педагогічної теорії і практики, його концептуальні положення є актуальними для сучасної вищої педагогічної школи.

Загальний обсяг програми 17 сторінок.

II. ОПИС
освітнього компонента
«Лікувальна фізкультура»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	<u>Галузь знань</u> 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова
		Мова навчання – українська
Модулів – 6	<u>Спеціальність:</u> 012 Дошкільна освіта	Рік підготовки: 4-й
Змістових модулів –		Семестр VII -й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – реферат (доповідь)		
Загальна кількість годин – 90		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 індивідуальної та самостійної роботи студента – 2	<u>Освітньо-професійний ступінь:</u> Фаховий молодший бакалавр	Лекції 12 год.
		Практичні 14 год.
		Семінарські -4
		Лабораторні -
		Самостійна робота 60 год.
		Вид контролю: Диференційований залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 70%/30%

ІІІ. МЕТА, ЗАВДАННЯ

освітнього компонента
«Лікувальна фізкультура»

Метою освітнього компонента «Лікувальна фізкультура» є засвоєння студентами знань про лікувальну фізичну культуру і її місце в оздоровчо-профілактичних заходах у закладі дошкільної освіти з дітьми з ООП, які мають різні захворювання, підготовка майбутніх вихователів до практичної реалізації означених завдань в організації освітнього процесу в ЗДО.

Завдання освітнього компонента «Лікувальна фізкультура»:

- вивчення загальних основ організації і методики ЛФК;
- вивчення механізмів лікувальної дії фізичних вправ;
- вивчення методики ЛФК при найбільш поширених захворюваннях дітей з ООП.

Предметом освітнього компонента «Лікувальна фізкультура» є: процес підготовки студентів до проведення занять з ЛФК, оволодіння загальними методами і прийомами роботи з дітьми з ООП з опорою на засвоєння теоретичних і практичних знань і умінь.

Передумовою вивчення освітнього компонента «Лікувальна фізкультура» є засвоєння базових знань із дисциплін загальноосвітньої підготовки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні:**

- знати:

- Основні клінічні симптоми і особливості методики ЛФК при найбільш поширених захворюваннях;
- особливості методики ЛФК при пошкодженнях опорно-рухового апарату, органів дихання, зору;
- сучасні тренувально-оздоровчі заходи; особливості проведення рухової терапії;
- сучасні теоретико-методичні підходи щодо змісту і організації ЛФК в закладах дошкільної освіти з дітьми з ООП.

- уміти:

- організовувати заняття ЛФК;
- планувати, організовувати і здійснювати процес фізичного виховання дітей ООП, які за станом здоров'я віднесені до спеціальної.

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, загальна психологія, анатомія, фізіологія дітей дошкільного віку, дитяча психологія.

Програмою освітнього компонента «Лікувальна фізкультура» передбачено проведення лекцій, семінарських, практичних занять із тем курсу, а також складання диференційованого заліку.

**ПЕРЕЛІК І СУТНІСТЬ СФОРМОВАНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ:**

Назва компетентностей/результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результатів навчання
1	2
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.
Спеціальні компетентності (СК)	СК2 Здатність до фізичного розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, формування життєво необхідних умінь та навичок, рухового досвіду та розвитку фізичних якостей. СК3 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку навичок безпечної поведінки в довкіллі, навичок орієнтування на сталий розвиток. СК4 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку основ здорового способу життя, здоров'язберезувальних навичок. СК8 Здатність до навчання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку суспільновизнаних морально-етичних норм і правил поведінки. СК13 Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей, осіб

Назва компетентностей/результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результатів навчання
1	2
	з особливими освітніми потребами в найбільш оптимальних для них формах. СК16 Здатність до швидкого прийняття правильних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування суб'єктів освітнього процесу до досягнення спільної мети. СК17 Здатність до самооцінювання власної професійної діяльності та самоосвіти. СК18 Здатність до саморозвитку психічно емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку, здатність до концепцій розвитку особистості в умовах тривалої поліфакторної депривації базових особистісних потреб. СК19 Здатність до самоорганізації безпечного освітнього простору з урахуванням найбільш оптимальних форм для осіб з особливими освітніми потребами. СК20 Здатність до організації занять з фізичного розвитку та загартування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, прищеплення їм звички до ведення здорового способу життя. СК21 Здатність в умовах режимних процесів закладу дошкільної освіти формувати звички до систематичних занять фізичними вправами у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.
Результати навчання (РН)	РН1 Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини, особи з особливими освітніми потребами. РН2 Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистіснозорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Назва компетентностей/результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результатів навчання
1	2
	РН3 Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей.
	РН4 Окреслювати завдання, форми взаємодії «родина – заклад дошкільної освіти – початкова школа» та їх реалізації в умовах закладу дошкільної освіти.
	РН5 Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій.
	РН8 Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.
	РН10 Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.
	РН11 Мати навички збереження та зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я, попередження та протидії булінгу, формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.
	РН16 Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку, у тому числі осіб з особливими освітніми потребами.
	РН21Вміти визначати техніки ефективної комунікації, доцільної взаємодії в командній роботі.
	РН22Визначати відповідність власних професійних компетентностей вимогам професійного стандарту, виявляти труднощі та усувати недоліки власної професійно

Назва компетентностей/результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результатів навчання
1	2
	діяльності. Вміти аналізувати, усвідомлювати, узагальнювати результати власної професійної діяльності.
	РН23 Володіти навичками збереження та зміцнення психічного, фізичного й соціального здоров'я; попередження та протидії булінгу; контролю щодо прояву рис девіантної поведінки та гіперактивності; корекції невротичних станів і встановлення зорового контакту в межах загальної соціалізації; формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.
	РН24 Володіти методиками й технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, з урахуванням вади в осіб з нозологіями; здійснювати педагогічну, соціальну, особистісну комунікацію з суб'єктами освітнього процесу.
	РН25 Визначати стратегії, підходи формування інтересу до фізичної активності дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку, передбачати й оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти й умов родинного виховання.
	РН26 Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти,

IV. РОЗПОДІЛ ТЕМ І НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ
за курсами та семестрами
освітнього компонента
«Лікувальна фізкультура»

№ п/п	Назви розділів, тем	В сь ог о го д и н	А у д и то р ні	Л е к ц і й н і	П ра кт ич ні ,	С е м і н а р и	С а м о ст ій н а р о б от а
1	Теоретичні основи загальної методики лікувальної фізичної культури..	36	12	8	4	-	24
2	Лікувальна фізична культура при різних захворюваннях дітей з ООП.	30	10	2	8	-	20
3	Тренувально-оздоровчі заходи для дітей з ООП.	24	8	2	2	4	16
	Всього год.	90	30	12	14	4	60

V. ЗМІСТ І СТРУКТУРА ПРОГРАМИ
освітнього компонента
«Лікувальна фізкультура»

№ п/п	Назви розділів, тем	В с ь о г о г о д и н	А у д и т о р н і	Л е к ц і й н і	П р а к т и ч ні	С е м і н а р и	К о н т р о л ь н і з а х о д и	С а м о с т і й н а р о б о т а	В и д н а в ч а л ь н и х з а н я т ь	Форм а контр олу
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
4 курс, 7 семестр										
1.	Змістовий модуль 1 Теоретичні основи загальної методики лікувальної фізичної культури. Особливості методу лікувальної фізичної культури. Засоби лікувальної фізичної культури. Основні методичні принципи фізичної культури..	6	2	2				4	Лекція	Усна перевірка
2.	Лікувальна фізична культура як метод лікування дітей з ООП. .	6	2	2				4	Лекція	Усне фронтальне опитування
3.	Створення навчально-оздоровчого середовища для дітей з особливими освітніми потребами в ЗДО..	6	2	2				4	Лекція	Усне опитування
4	Практичне заняття № 1 Спеціальні профілактичні заходи для створення навчально-оздоровчого середовища в ЗДО ,з урахуванням психофізичних порушень дітей.	6	2		2			4	Практичне	Звіт про виконання роботи
5	Форми проведення лікувальної фізичної культури в ЗДО Ранкова гігієнічна гімнастика для дітей з порушенням психофізичного розвитку.	6	2	2				4	Лекція	Усне фронтальне опитування

№ п/п	Назви розділів, тем	В с ь о г о д и н	А у д и т о р н і	Л е к ц і й н і	П р а к т и ч н і	С е м і н а р и	К о н т р о л ь н і з а х о д и	С а м о с т і й н а р о б о т а	В и д н а в ч а л ь н и х з а н я т ь	Форм а контр ольо
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6	Практичне заняття № 2 Методи проведення ранкової гігієнічної гімнастики для дітей з обмеженими руховими функціями. Особливості рухової терапії .	6	2		2			4	Пра ктич не	Звіт про виконан у роботу
7	Змістовий модуль 2 Лікувальна фізична культура при різних захворюваннях дітей з ООП. Лікувальна фізична культура при різних захворюваннях дітей з ООП.	6	2	2				4	Лекц ія	Усне фронтал ьне опитува ння
8	Практичне заняття №3 Лікувальна фізична культура при захворюваннях органів дихання.	6	2		2			4	Пра ктич не	Звіт про виконан у роботу
9	Практичне заняття № 4 Лікувальна фізична культура при захворюваннях опорно-рухового апарату	6	2		2			4	Пра ктич не	Звіт про виконан у роботу
10	Практичне заняття № 5 Методика коригувальної гімнастики.	6	2		2			4	Пра ктич не	Звіт про виконан у роботу
11	Практичне заняття № 6 Лікувальна фізична культура при захворюваннях органів зору	6	2		2			4	Пра ктич не	Звіт про виконан у роботу
12	Змістовий модуль 3	6	2	2				4	Лекц ія	Усне фронтал ьне

№ п/п	Назви розділів, тем	В с ь о г о д и н	А у д и т о р н і	Л е к ц і й н і	П р а к т и ч ні	С е м і н а р и	К о н т р о л ь н і з а х о д и	С а м о с т і й н а р о б о т а	В и д н а в ч а л ь н и х з а н я т ь	Форм а контр ольо
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Тренувально-оздоровчі заходи для дітей з ООП. Масаж для дітей з особливостями психофізичного розвитку. Види масажу, засоби. Особливості масажу у дітей від народження.									опитування
13	Практичне заняття № 7 Масаж. Самомасаж.	6	2		2			4	Практичне	Звіт про виконану роботу
14	Семінарське заняття № 1 Сучасні теоретико-методичні підходи щодо змісту і організації фізичного виховання дітей з порушенням психофізичного розвитку.	6	2	2		2		4	Семінарське № 1	Захист повідомлень
15	Семінарське заняття № 2 Гідротерапія, гідрокінезотерапія як складові корекційно-розвивальної програми для дітей з ООП	6	2			2		4	Семінарське № 2	Захист повідомлень
	Всього год.	90	30	12	14	4		60		

VI. САМОСТІЙНА РОБОТА

освітнього компонента
«Лікувальна фізкультура»

Самостійна робота			Вид навчального завдання	Форма контролю	Список літератур
№ з/п	Підтема та окремі питання самостійного вивчення	Кількість годин			
1.	Масаж та його вплив на організм. Види,прийоми масажу. Нетрадиційні прийоми і засоби масажу	4	Дослід-ницька діяльність	Письмовий аналіз отри-маних ре-зультатів	
2.	Поради батькам дітей з вадами психофізичного розвитку щодо користі масажу на організм дитини.	4	Робота з літерату-рою	Порівняльна характе-рист ика	
3.	Особливості масажу у дітей від народження.	4	Робота з додатко-воюліт е-ратурою	Тезовий конспект	
4.	Техніки самомасажу.	4	Робота з додатко-воюліт е-ратурою	Презентація	
5.	Основи методики лікувальної фізичної культури при різних захворюваннях. Завдання та принципи лікувальної фізкультури у дітей з вадами психофізичного розвитку.	4	Робота з додатко-воюліт е-ратурою	Педаго-гічна ска-рб-ниця	
6.	Класифікація і характеристика фізичних вправ, застосовуваних у ЛФК в дошкільному, шкільному віці	4	Дослід-ницька діяльність	Порів-няльн а таблиця	
7.	Лікувальна фізкультура при захворюваннях ЗПР, ДЦП.	4	Робота з додатко-воюліт е-ратурою	Тезовий конспект	
8.	Лікувальна фізкультура при захворюваннях суглобів у дітей. Уроджені аномалії	4	Робота з літерату-рою	Тезовий конспект	
10.	ЛФК при порушеннях постави .	4	Робота з додатко-воюліт е-ратурою	Письмо-вий ана-ліз отри-манихр езуль-татів	
11.	Заняття фізичною культурою серед учнів спеціальної медичної групи	4	Робота з додатко-воюліт ерату-рою	Опорна схема	

Самостійна робота			Вид навчального завдання	Форма контролю	Список літератури
№ з/п	Підтема та окремі питання самостійного вивчення	Кількість годин			
12	Документація в роботі інструкторів ЛФК серед учнів	4	Робота з літерату-рою	Загальна характеристика	
13	ЛФК при порушеннях плоскостопості	4	Робота з літерату-рою	Письмо-вий ана-ліз отри-манихр езуль-татів	
14	Особливості рухової терапії .	4	Робота з літерату-рою	Опорна схема	
15	Ранкова гігієнічна гімнастика.	4	Робота з літерату-рою	Тезовий конспект	
	Всього	60 год			

ВІІ. ПИТАННЯ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

освітнього компонента

«Лікувальна фізкультура»

1. Поняття та завдання лікувальної фізичної культури (ЛФК).
2. Основні методичні принципи ЛФК.
3. Засоби ЛФК та їх класифікація.
4. Вплив фізичних вправ на організм дитини з особливими освітніми потребами (ООП).
5. Особливості створення навчально-оздоровчого середовища в ЗДО для дітей з ООП.
6. Форми проведення ЛФК у закладі дошкільної освіти.
7. Ранкова гігієнічна гімнастика: завдання, методика проведення.
8. Особливості рухової терапії у дітей з обмеженими можливостями.
9. ЛФК при захворюваннях органів дихання у дітей.
10. ЛФК при захворюваннях опорно-рухового апарату.
11. Методика коригувальної гімнастики.
12. ЛФК при захворюваннях органів зору у дітей.
13. Масаж та самомасаж: види, техніка, значення у роботі з дітьми.
14. Особливості масажу дітей від народження.
15. Гідротерапія та гідрокінезотерапія в роботі з дітьми з ООП.
16. ЛФК при дитячому церебральному паралічі та затримці психічного розвитку.
17. ЛФК при захворюваннях суглобів та уроджених аномаліях.
18. ЛФК при порушеннях постави та плоскостопості.
19. Документація інструктора ЛФК у ЗДО.
20. Роль вихователя у формуванні у дітей дошкільного віку звички до систематичних занять фізичними вправами.

VIII. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

освітнього компонента
«Лікувальна фізкультура»,
яка формує:

Інтегральну компетентність	Спеціальні компетентності	Програмні результати навчання
Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.	СК-2, СК-3, СК-4, СК-13, СК-16, СК-17, СК-18, СК-19, СК-20, СК-21	РН-1, РН-2, РН-3, РН-4, РН-5, РН-8, РН-10, РН-11, РН-16, РН-21, РН-22, РН-23, РН-24, РН-25, РН-26

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Рівні досягнень для сформованості компетентностей і результатів навчання / кількість балів	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
1	2
I. Початковий – 2 «незадовільно»	Здобувач освіти виявив неспроможність щодо висвітлення питання (виконання роботи) або питання висвітлено неправильно (робота не виконана), неусвідомлено розрізняє об'єкти вивчення, відтворює незначну частину навчального матеріалу на рівні елементарних фактів, понять, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, відсутнє розуміння основної суті, допускає грубі помилки. Майже не орієнтується в рекомендованих джерелах, відсутні наукове мислення, висновки, здатність застосовувати матеріал у ході розв'язання типових спеціалізованих задач.
II. Середній – 3 «задовільно»	Здобувач освіти відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію (виконати роботу), здатний орієнтуватися в першоджерелах, допускає неточності та окремі помилки при визначенні понять, формулюванні правил (виконанні практичного завдання). Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. Не вміє самостійно оцінювати знання, факти, закономірності, пов'язані з професійною діяльністю. Застосовує знання для розв'язання типових спеціалізованих задач лише під керівництвом викладача. На задовільному рівні володіє державною мовою.
III. Достатній – 4 «добре»	Знання здобувача освіти є достатніми для розв'язання типових спеціалізованих завдань, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати першоджерела, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки,

Рівні досягнень для сформованості компетентностей і результатів навчання / кількість балів	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
1	2
	загалом контролює власну діяльність. Відповідь його логічна, хоч і має окремі неточності. На достатньому рівні володіє державною мовою.
IV. Високий–5 «відмінно»	Здобувач освіти має повні, глибокі, системні знання, оперує категоріями, усвідомлює суть термінів, аргументовано використовує знання у різних ситуаціях,
	здатний, знаходити інформацію та аналізувати її, робити наукові узагальнення та професійно спрямовані висновки, самостійно ставити й розв'язувати професійні проблеми (виконувати практичні роботи), приймати відповідальні рішення. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення. На високому рівні володіє державною мовою.

ІХ. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Наук. керівник А. Богуш та ін. Київ, 2012.
2. Круцевич Т. Ю., Безверхня Г. В. Оздоровчі основи фізичного виховання. К.: Олімпійська література, 2010.
3. Єфименко М. М. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку. К.: Слово, 2011.
4. Гончаренко М. С. Лікувальна фізична культура: навч. посіб. Харків: Основа, 2018.
5. Дубровський В. І. Лікувальна фізична культура. К.: Здоров'я, 2006.
6. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012.
7. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. К.: Радянська школа, 2010.
8. Таран Г. В. Адаптивна фізична культура для дітей з особливими освітніми потребами. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020.
9. Мартинюк О. В. Фізична реабілітація дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. К.: Наукова думка, 2015.

10. Чиж О. Г. Лікувальна фізкультура в системі реабілітації дітей. Харків: ХНУ ім. Каразіна, 2019.